

Cuprins

	Introducere	7
Partea I	FORMAREA UNEI MINȚI SINTETIZATOARE	15
1	MINTEA MEA LA VÂRSTA DE ZECE ANI	16
2	TESTE ȘI PISTE	31
3	INTERESE DE LUNGĂ DURATĂ ȘI ABORDĂRI ATRĂGĂTOARE	47
4	OPUNEREA FAȚĂ DE ÎNGRĂDIRI	75
5	ASAMBLAREA UNEI REȚELE DE ÎNTREPRINDERI	102
Partea a II-a	INTELIGENȚELE MULTIPLE: REÎNCADRAREA UNEI CONVERSAȚII UMANE	129
6	PAȘI CĂTRE CLASIFICĂRI	130
7	REAȚII FAȚĂ DE TEORIA INTELIGENȚELOR MULTIPLE	148
8	TEORIA INTELIGENȚELOR MULTIPLE LA NIVEL GLOBAL	159
9	DEZVOLTAREA NEFASTĂ A TEORIEI INTELIGENȚELOR MULTIPLE	176

Partea a III-a	DEZARHIVAREA MINȚII SINTETIZATOARE	207
10	EDUCAȚIE ȘI MUNCĂ BUNĂ	208
11	INTERESELE MELE DIVERSE ȘI MINTEA CARE FACE LEGĂTURA ÎNTRE ELE	226
12	ÎNȚELEGEREA MINȚII SINTETIZATOARE	240
	MULȚUMIRI	266
Postfață	<i>SINTETIZATORII CREATIVI - UN DIALOG ÎNTRE HOWARD GARDNER ȘI CĂTĂLIN MAMALI</i>	269
	Anexă: Lista postărilor de blog publicate de autor	317
	Bibliografie	323
	Index	328

Pentru cea mai mare parte a activității mele științifice și de scriitor, m-am concentrat asupra minților umane în general sau, altfel spus, asupra minților speciei noastre. În cele ce urmează, încerc să îmi examinez *propria-mi minte* – mintea care a produs teoria inteligențelor multiple (TIM), precum și alte concepte științifice, de-a lungul a jumătate de secol. Spre surprinderea mea, *nu* este genul de minte ușor de explicat în termenii TIM.

Pentru a mă referi la esența problemei: sunt convins că propria mea minte este o *minte sintetizatoare*. Motivația și abilitatea de a sintetiza au legătură cu obiectivele generale pe care le urmărim; iar acțiunea de sintetizare poate fi bazată pe diferite tipuri de inteligențe și combinații de inteligențe, în diferite moduri. Analizând acțiunea, sau arta sintetizării, cred că pot explica un anumit tip de minte care nu a fost studiat și care s-ar putea dovedi deosebit de important în capitolul următor al istoriei omenirii.

Încă de la începutul studiilor mele, am fost atras de o anumită abordare a activității de cercetare și de scriere. Din punct de vedere tehnic, ar putea fi numită „știință socială calitativă”, dar este mai corect, și mai puțin pretențios, să numim această abordare „activitate de sinteză”, în legătură cu mintea umană, natura umană și cultura umană. Asta este ceea ce am admirat încă din primele mele zile de școală; ceea ce am învățat de la mentorii mei – psihanalistul Erik Erikson, sociologul David Riesman, sau psihologul Jerome (Jerry) Bruner; ceea ce eroul meu din timpul liceului, specialistul în istoria americană Richard Hofstadter, și eroul meu din facultate, criticul cultural Edmund Wilson, au realizat atât de sugestiv și de impresionant în scrierile lor; și este, în mod fundamental, ceea ce am încercat să fac în aproape toate lucrările mele și, în special, în *Frames of Mind*.

lor, și de a le organiza într-un mod care să vă fie util, și (dacă aveți capacitatea și norocul) care să se dovedească util și altora.

Sunt adesea întrebat care sunt inteligențele pe care le am și cele care îmi lipsesc. Fac efortul de a răspunde într-un mod reflexiv, așa cum am procedat anterior în acest memoriu. Dar am ajuns la concluzia că este mai util, mai edificator și poate chiar mai exact să spun că am o *mințe sintetizatoare*.

Așadar, în cele ce urmează, explorez mințea sintetizatoare și prezint analiza mea privind ceea ce reprezintă aceasta și modul în care funcționează (și, pe parcurs, ceea ce ea nu este). Fac acest lucru prin două modalități: (1) comparând mințea sintetizatoare cu celelalte patru tipuri de minți pe care le-am descris (disciplinată, creativă, respectuoasă, etică); și (2) examinând acțiunea și abilitatea de sintetizare prin prisma inteligențelor multiple.

Când prezint cele cinci tipuri mentale, fac două distincții. În primul rând, aceste minți nu denotă tipurile de distincții științifice făcute de psihologi cu privire la operațiunile minții umane. Cu alte cuvinte, nu am eliminat pur și simplu trei sau patru inteligențe din lista actuală de opt sau nouă inteligențe. Mai degrabă, acestea reprezintă caracterizări, adresate în principal cadrelor didactice și factorilor de decizie politică, ale tipurilor mentale pe care noi și, în special, aceia dintre noi care ocupă poziții de responsabilitate politică, ar trebui să le cultivăm în noi înșine și să le educăm în ceilalți, în anii următori. Acestea sunt tipurile mentale pe care ar trebui să le valorificăm atât în cadrul educației formale, cât și în afara ei.

În al doilea rând, două dintre cele cinci tipuri mentale propuse se referă la ființele umane care trăiesc alături de alții, atât cei de lângă noi (*mințea respectuoasă*), cât și cei cu care avem un contact mai îndepărtat (*mințea etică*). Perspectiva mea privind aceste

două tipuri mentale s-a născut în urma studiului nostru, inițiat acum mult timp în urmă și care încă se află în desfășurare, privind munca bună, joaca bună, cetățeniile bune și alte tipuri de „lucruri bune” (a se vedea pag. 212). Aceste minți sunt extrem de importante pentru supraviețuirea și dezvoltarea speciei noastre, dar nu sunt relevante pentru sarcina analitică pe care mi-am propus-o aici.

Celelalte trei minți îi descriu pe cei ce gândesc, învață sau îi învață pe ceilalți – mințile cunoașterii. Dați-mi voie să le prezint pe scurt.

În conceptualizarea *minții disciplinate*³⁴, pun accent pe elementele necesare pentru a stăpâni principalele moduri de gândire pe care specialiștii (cu precădere cei din mediile academice) le-au dezvoltat de-a lungul secolelor: mintea de filozof, psiholog, economist, fizician, istoric, compozitor, muzicolog, și așa mai departe, chiar în conformitate cu catalogul cursurilor universitare. Poate că potențialul nostru de a „face” biologie, biografie sau balet diferă, dar în orice caz este nevoie de ani pentru a stăpâni aceste discipline sau altele. De asemenea, consider că *sinteza* semnificativă, sau *creativitatea* semnificativă, nu sunt posibile *până când* sau *dacă nu* dezvoltăm o minte care stăpânește una sau mai multe discipline. Ca să fac un joc de cuvinte, este nevoie de disciplină pentru a stăpâni o disciplină.³⁵

Permiteți-mi acum să prezint, din nou, celelalte două minți cognitive. În forma sa primară, *mintea sintetizatoare* are ca sarcină organizarea optimă a materialelor din una sau mai multe discipline, domenii sau sfere de observație sau lucru. Materialele

34 Prezentată pe larg în cartea *The disciplined mind: What All Students Should Understand*, tradusă în limba română la Editura Sigma (n.r.)

35 Rareori, apar anumiți indivizi care pot sintetiza în mod eficient fără a avea o instruire formală într-o disciplină sau mai multe. În această categorie selectă l-aș include pe unchiul meu Fritz.